

نگاهی به زشتی و زیبایی تکنولوژی و پیشرفت در دنیای امروز

بعضی سیاه و سفیدها خوبند!

یکی از چالش‌هایی که تکنولوژی و پیشرفت‌های اینچینی با آن مواجه هستند، مقاومت جوامع، به خصوص قشر سنتی جامعه با آنهاست. از ساده‌ترین تغییرات مثل قرار گرفتن لایمپ به جای شمع بگیریید تا استفاده از حمام شخصی در خانه‌ها. اتفاق‌های شوم و سیاهی هم که به وسیله تکنولوژی‌های جدید صورت می‌گیرد دستمایه‌ای برای افزایش هجوم‌ها و مقاومت بیشتر جوامع در برابر این ابزارهاست. برای مثال، اولین کشته شده در تصادفات رانندگی، اخیراً هم تکنولوژی در لبنان قربانی‌هایی گرفت و همین بهانه‌ای شد برای نوجوانه‌ای‌ها که سیاه و سفید این موضوع را بررسی کنند و به یک جمع بندی برسند. این شما و این هم زوم این هفته.

امیرعلی حبیبی

نوجوانه

نوجوانیزه شده

حتماً تا الان می‌دانید که نوجوانه سعی میکند با نگاه از بالا و بادقت به جوانب گوناگون، تمام جزءها را ببیند و بعد از آن، به یک کل برسد. در این قسمت از زوم هم ما همین سعی را داریم. اما قبل از هر چیز باید اشاره کنیم که کمتر کسی هست که در دوسر طیف سیاه و سفید تکنولوژی قرار نداشته باشد؛ به این معنا که مخالفان این مسأله از مزایای آن چشم‌پوشی نمی‌کنند و موافقان هم معایب آن را نفی نمی‌کنند. به طور کلی تکنولوژی به عنوان یک مسأله خاکستری شناخته می‌شود که مزایا و معایب آن متفاوت است. همان طور که گفته شد، انرژی اتمی می‌تواند برای روشن کردن چراغ هزاران خانه استفاده شود یا به عنوان یک سلاح اتمی روی خواب کودکان بیفتد. بنابراین ارزش‌های کلی افراد و جوامع و دیدگاه‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی می‌تواند بر این که کدام روی تکنولوژی بیشتر بچربد، تأثیر زیادی داشته باشد. به طور کلی به نظر می‌رسد که انسان‌ها برای استفاده از تکنولوژی باید نظارت ویژه همراه با ایجاد یکسری تعهدات اخلاقی پیش‌بینی کنند. در صورتی که افراد ارزش‌هایی مانند کمک به بشریت را همراه با قدرت تصمیم‌گیری درست داشته باشند، استفاده از تکنولوژی می‌تواند بدون آسیب باشد. اما در موقعیتی که فرد با استفاده از تعصبات کورکورانه خود، با هدف شخصی یا تخریب افراد و جوامع دیگر دست به استفاده از تکنولوژی می‌زند، تکنولوژی به شدت خطرناک می‌شود. البته یادمان نرود که فرهنگ استفاده از تکنولوژی و موارد مربوط به آن هم نیاز به تامل و آموزش دارد. استفاده خودبه‌خودی و بدون همراهی توسط افراد دیگر و یا تعیین نکردن منشورهای اخلاقی و تدوین قوانین شفاف و درست در مورد فناوری‌های نوین می‌تواند باعث شود که روی سیاه تکنولوژی بیش از آن چه که باید باشد، نشان داده شود.

سفید

در این سرطیف، موافقان تکنولوژی قرار دارند. این افراد هم استدلال‌های متفاوتی برای سفید بودن تکنولوژی و دفاع بی‌قیدوشرط از آن دارند. یکی از اصلی‌ترین دفاع‌هایی که از تکنولوژی می‌شود، مربوط به افزایش میزان رفاه و سطح آسایش در زندگی افراد است. این افراد با اشاره به ذات ارزشمند انسانی، شأن انسانی را بالاتر از تحمل برخی رنج و سختی‌ها می‌بینند. از طرفی، این افراد به کاهش نرخ مرگ و میر ناشی از بیماری‌ها و حوادث متفاوت اشاره می‌کنند و بر این باور هستند که تکنولوژی به افراد متفاوت فرصت‌های بیشتری برای رسیدن به تعالی و غایت خودشان داده است. اما از طرف دیگر، برخی بر این باورند که تکنولوژی با فرصت‌هایی که در اختیار انسان‌ها گذاشته، آنها را از برخی قیدوبندها آزاد کرده و انسان امروز نسبت به قبل آزادتر است. همچنین تکنولوژی فرصت‌هایی را ایجاد کرده تا نابرابری در سطوح متفاوت کاهش پیدا کند و به انسان‌های متفاوت، فرصت‌های برابری داده شود. همچنین برخی از اندیشمندان، فناوری‌ها را به عنوان بزرگ‌ترین دستاوردهای بشری شناخته و از آنها به عنوان نقطه‌های تمایز زندگی انسانی و حیوانی یاد می‌کنند. برخی صاحب‌نظران نیز با اشاره به ذات جوامع متفاوت بیان می‌کنند که جوامع دوران پیش و صلح طلب، با استفاده از این فناوری‌ها می‌توانند زودتر به اهداف انسان دوستانه خود برسند و با برنامه‌ریزی دقیق و درست، قدم‌های موثری برای بهبود شرایط زندگی خود و جوامع دیگر بردارند.

سیاه

منتقدان تکنولوژی و فناوری‌های نوین دلایل متعددی برای مخالفت با این پدیده‌های نوظهور دارند. اگر بخواهیم این انتقادات را به دو دسته تقسیم کنیم، دسته اول انتقادات عام است که به کل تکنولوژی‌ها وارد می‌شود و دسته دوم، انتقادات خاص که مختص یک تکنولوژی است. یکی از انتقادهای جدی که مخالفان به تکنولوژی دارند، بحث مربوط به تغییرات عصبی است که تکنولوژی برای ما ایجاد می‌کند. برای مثال آنیادرمورد کاهش دامنه توجه انسان‌ها در سال‌های اخیر یا کاهش فعالیت مفید بدنی انسان، انتقاداتی را ارائه می‌کنند که قابل تامل هستند. از طرفی برخی دیگر از این منتقدان بر این باور هستند که تکنولوژی جدید دارای خلاء بزرگی به نام اخلاق است. این دسته از افراد بر این باورند که عدم رشد اخلاقی بشریت به موازات رشد تکنولوژی باعث ایجاد آسیب‌های متعددی شده است و این اجازه را از افراد برای عمیق شدن بر مفاهیم انسانی گرفته است. علم و تکنولوژی بدون اخلاق می‌شود هیروشیما که به جای استفاده از انرژی دانش هسته‌ای از قدرت مخرب آن استفاده می‌شود. البته که بسیاری از این منتقدان بر این باور هستند که نمی‌توان راحتی و سیر پیشرفت بشریت را متوقف کرد و ما همه محکوم به استفاده از تکنولوژی هستیم، اما آنها باور دارند که اخلاق و حکمت باید به جایگاه قبلی خود برگردد و به جهت جبران این عقب‌ماندگی، تلاش مضاعف کرد. نقطه آخری که به آن می‌پردازیم، بحث مربوط به تخریب محیط پیرامونی توسط تکنولوژی است. مخالفان زیادی علت اصلی مخالفت خود را افزودن اشعه و تشعشعات متفاوت به محیط زیست جانوران دیگر و همچنین ایجاد آلودگی‌های غیر طبیعی می‌دانند. این افراد بر این باورند که انسان‌ها با تکنولوژی و فناوری‌های نوظهور مسیر چرخه طبیعت را از آن چیزی که باید خارج می‌کنند و این اشتباه بسیار بزرگی است.